

elogi i refutació de la tramuntana

elogi i refutació de la tramuntana

JOSEP LÓPEZ DE LERMA

sota aquest títol, el periodista i escriptor Xavier Febrés ha publicat nou llibre patrocinat per la Diputació de Girona, en el marc de la Col·lecció Josep Pla, que dirigeix en Lluís Muntada, amb delicadesa i eficiència, com es posa de manifest en el llistat d'obres que la integren. En Febrés té editats nombrosos llibres el contingut de les quals té a veure majoritàriament amb el paisatge humà o vinculades a personatges com ara Josep Pla o l'Antonio Machado, i els seus clarobscurs. Per tant, Elogi i refutació de la tramuntana enceta, en part, una tercera via en la seva coneguda i reconeguda literatura en recórrer amb precisió de cirurgia el seu polièdric contingut. Ell mateix hi posa com a subtítol Tractat sobre l'apetència

d'aquest vent i contra les diatribes que li oposen els sequaços dels dies grisos i estovats, en una volguda explicitació del seu contingut, atès que són molts (i importants) els escriptors que han parlat sobre la tramuntana i que no tots ells s'han manifestat a favor d'aquesta, decantant-se pels dies de pluja o de cel tristoi, en contraposició al blau net, inspirador per excel·lència, creador d'horitzons sense límits, obrellaunes de cervells privilegiats, que ens deixa aquest vent sobre el nostre cap quan bufa de valent.

Un vent nord enllà que, segons Gabriel García Márquez, és «germen de la locura» i que, segons molts de Can Fanga, explica el tarannà «tramuntanat», en diuen, dels que som empordanesos i exercim amb caràcter aquesta nostra personalitat col·lectiva. Tant que per a molts de nosaltres ens importa més la independència de l'Empordà respecte de Catalunya que la independència de Catalunya respecte d'Espanya. Jo sóc un d'ells, una vegada posat a fer conyeta de tot plegat, la pedregada que ens cau, per descomptat, com segur que també ho faria en Fages de Climent si es trobés entre nosaltres. En faria ditxus, com en dèiem, abans que TV3 posés cotilla a la parla. La tramuntana, com deia, «un mal negoci, perquè és destructiva», segons Pla, ha constituït temàtica obligada de molts escriptors i així seguirà essent-ho en el futur. La causa es troba en el fet que no deixa indiferent ningú.

Quan dic ningú, dic ningú, perquè, com ens recorda en Josep Maria Dacosta en el pròleg del llibre d'en Febrés, és una murga per al llaurador, a les vaques se'ls retreu la llet, esberla arbres, escampa el foc i dificulta l'extinció d'incendis, sense oblidar-nos, em permeto d'afegir, que fujeteja rostres humans i de quina manera, Déu meu! Tanmateix, guixolenc d'origen com sóc, dono ple suport a Rafael Patxot, mecenes amb casa a Sant Feliu de Guíxols, quan l'any 1908 va deixar escrita la seva reivindicació de la tramuntana amb lament perquè «aquest vent, que no veig proclamat com cal, i a fe que no li manca gesta en aqueixa nostra tramuntana, que no figura quasi en cap tractat de la Meteorologia».

Sortosament, avui sí, i de quina manera!, però amb una decantació cap al mal que mai no faria, n'estic ben segur, l'amic Jaume Subirós, del Motel Empordà, perquè l'ètica i l'estètica de la tramuntana, aspectes sobre els quals escriu en Febrés, tenen a veure amb la seva esplèndida cuina.

Essent veritat, per tant, que arreu del món el vent violent s'associa generalment a temporals foscos i a torbs gèlids, a l'Empordà se l'associa a la genialitat derivada d'un «estimulant cardíac», una «fluïdesa lumínica», «un clímax que desvetlla el moviment ascensional de les apetències» i a un «estat d'il·luminació», com escriu Febrés, que deixa pas a dies enèrgics en contraposició a la melangia que acompanya la tristor els dies que el núvol amaga el sol. Elogi i refutació de la tramuntana, més enllà de les nombroses aportacions personals que ens fa en Xavier Febrés, recomanables d'assaborir, constitueix un passeig molt profitós acompanyat de grans

escriptors del país i de més enllà, de notables geògrafs i els seus informes, d'enginyers i d'arquitectes, de creadors innumerables que han parlat del nostre vent.

Al seu costat, un llistat d'espais geogràfics gairebé minúsculs, que els han servit d'inspiració sobre el què i el perquè dels defectes i de les virtuts de la tramuntana. Em pregunto, sovint, si tindriem l'immortal Salvador Dalí sense aquest vent despertamorts? I em responc sempre que no.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/comarques/2016/03/19/elogi-refutacio-tramuntana/773345.html?utm_source=rss